

מעלענראממע

ר אָם. 26. יאָנווער 10 אויף אבערס. זאָעבען איזט אין אונטערמעלכארער נאָהע דעם קאָ- ניגליכען פאלאסטעס איינע פולפער- באַטבע נעפלאטצט. דיעזעלבע האט פילע לאַרס פערדוראזכט אבער קיינען שאַדען און- געריכטעט. מאן האט דאָ קעללע-לייטע דעם קאָ- ניגליכען פאלאסטעס אונטערזוכט. ביז עטצט אבער ניכטס פערדאכטיגעס געפונען.

ל אָנדראָן. 26. יאָנווער. נאך איינעם פעטערס- בורגע מעלענראממע איזט אים רוסישען קריעכטמיניסטעריום איינע אונגע- וואָהנליכע טהאָטיניקייט בעסערקבאר. אונגעכאטעט דעם שאַרפן פּאַסאַטעס וויר דאָ צוזאַמען צעלייגונג דער מרוססען אונטערזוכען דען וועסליכען נובערעמענטס אונטערזוכען אין גאַטנעוועטצט. וויא פערליטעט. אוודער דעם קריעכטמיניסטעריאום מיטגעהילט. דאס דאָ צו- זאַמענציערונג דער רוסישען מרוספען באלד דאָ אויפשמעללונג איינעם אָסטיעריי- כיש-אונטערזוכען ארמע-ע-קאָרפּס ביי אונטערזוכען פּאַלע האבען וויר.

ברעפּאסטען דער רעדאקצאָן. הערן מי שררים אין סענעש: פּאָן דער אַדע- וונג נאָטיג געפאָסען. פּראַ איהרע פּינליכקייט הערליכע דאָק- פּעלדאָמאן אין ס-שאַמלר: צו לאַנגאָמיג. הערן מי לעפּקאוויטש אין ק-דעשי- דאָ: דאָ דער פּאַראַשאַה דעם סעפּאַראַט-אבדורקעס. פּאָן 700 יאהרן קיינע ויך זיינעם ענדע צו. דיעזע עראַדאָהונג קאָנען וויר דען פּאַרעפּעקשען צוועדען. אונטער זיינען בלאָס נאך דעם פּרינציפּ: "בל הקודם וכו'". ווער פּריער דאָרף אַנפּיך ערהאָן, דער מוסס פּריער בעפּייערונג ווערען. דען סעפּאַראַט-אבדורק פּאָן דער צאָן אַנפּיס בעפּאַס- מען זיאַ נאַכטע וואָגען. וועגען דעם אַנדערען בעליבען זיאַ ויך אַן איינע זיישע בוכהאַנדלונג צו ווענדען. הערן זיאַ רייס אין קאָסטי: פּאַרעמאַצאָן ביז 15. אפּיל אַרבעי- טאָגען. רב פּלוגי: בל לו מה לחיב רק תורה ובה על דבוי יקי העין. הערן זיאַ באַדער אין קראַקאָ: וויר בעווערן קיינעם איינציגן איהרע זיאַ ווינעש ענטשער- כען צו קאַנען. הערן זיאַ קאַנעברג אין קרוזשען וויר דאָמיש קאַנען וויר אונס אונטאַלך בעפּאַסען, דאָ צייט אונט אונטער-עס אונס ניכט ערליבען. הערן זיאַ ווייסען דאָ-וואַנאָ: 32 קרי נומערענען. הערן זיאַ מי קליין אין דייאַנאָוואַסאַטאָ: 1) דאס בעציעה זיאַ אויך אויף בראַנגוויין 2) איין זאָלעס נענעשן קענען וויר ניכט. איבער לאַזע-אַנפּאַרען עפּאַלעס אויסקלעפּס אין נאַכטער נומערען.

מען דעם באַראָן מאַהרענהיים מיט דעם פּא- נאַמא- שאַנדראָל אין פּערבינדונג בראַכטען. אויך ערוואַרנטע ער זיאַ איבער לאַנדאָן פּערביי- טעטע נאַכריכט דאָס קאָווע-קאַני פּראַנזי-אָ- זעף דען פּראַנציאָלישען באַטשאַפּטע אין ווען בייא איינעם אָפּענטליכען סעקעט איינעם אַבערזעהען האָבען. דער מאַספּאַלע אונד נערעכטע זיינען דיעזעס הערשערס (זאַמעט רענע) וויר אַבערקאַננא, אונד גענאָך נאָב עס לייטע, זיאַ דיעזעס ערהאַבענען מאַנאַרעך אין פּאַרענען און- וועגען וועלכעס איינע בעלייטונג נענענאָמען דעם פּערטרעטער פּראַנצייכעס געבילדעט האָבען ווירע. מאן האָט פּראַנצייכקייט אלס אין הינדערניס פּיר דען וועלכע פּאַרענען דענען הונגעשטעלל. מיליאָואַ פּערלאַנגט שרענגענרעס פּאַרענען און- נען דיעזענען שורדאָלישען. זיאַ אַבזיכטליך זאָלע פּאַלשע נאַכריכטען פּערברייטען.

מיניסטער-פּראָדענט ריבאָה ערוועדערטע אונטער אַנדערעם פּאַלענענעס: מאן האָט דען באַטשאַפּטער אונד בעפּייערענען מאַכט (רוס- לאַנדס) בעלייטונג איינע ליינעדישע נאַכריכטען און- בער דאָס פּערדאַלשען איינעם אויסוואַרטיגען הער- שערס פּערברייטען. זיאַ דעמיערונג קאַננעט דיעס ניכט וולדען, דער קאָרדער ספּאַנדענט. וועלכער דיעס פּערלייבונג אין אומלוף וועטצט. אוודער אונט- געווענען. אַהנליכע מאַסערענען וואַרדען גענען צווייט אַנדערע פּרעמער קאָרדערפּאַנענען ער- נרופּען. (ביפּאַל). וויר האָבען זאָ געוולל אלס עס אַונדער פּפליכט וואַר דען גאַטשאַפּטער רוסלאַנדס נעשטצט אונד ווערען אללע גאַטשאַפּטער שיטצען. (ביפּאַל).

נאַכדעם גאָך אויך דעפּוטירטע איינע שוואַר- מערישע לאַך-רעדע אויף דאָ רוסיש-פּראַנציאָלישע פּיינדישאַפּט געפּאַלשע אַטאַטע, שרייבט מאַן צו בערעמונג דעם באַרעשעט. וואָבייאַ דעם אַונד אָרדענעט דעם שאַנעלל זיינען קאַלענען דעל א- גאַה אויפּפאַרדערטע. זיאַ נאַמען דען 104 דעפּו- טירטע צו געננען. זיאַ אין דער פּאַנאַמאַ-א- געלענענען דעם ווייט קאַפּפּראַטיסטיס וויר.

דעלאַהאַה: אַך ווייסע. עס ניכט וויר 104 בערעשטאַכענע. עס איזט זאַכע דעם ווייסעניסטערס אַדער נאַמען אויספּינדיג צו מאַכען.

ויסמעניסטער בורשאַאָ: עס איזט בע- ווערליך. דאָס עס קענענען ניכט. איין זאָלעס פּאַנענען צו בעשטראַפּען. (ביפּאַל). זיאַ ווייסען איינע פּאַללעקאָמען אונאַבאַנגיג: אַדער ענטשיי- דונגען מיסען רעטעקפּירט ווערדען.

שטרימט אונד דער אייזענבאַהן-פּערקער מיסעטע נאַנצליך איינעשטעללט ווערדען. (דער אַלמיטער ער צבישאַף דר' פּהעאָדאָר קאַהן) וואַרדע בעקאַננליך פּאָן דען אַטאַטעשטישען בלאַטטערן אַננענרופּען. וויל ער פּאָן איינער יידישען אַטאַטע אַבשאַטאַמט. אלס דער ערצישאַף דיעזען אַננרופּעט זיאַ נעבירערזעהען שוויינענען ערהאַבענעם ענטנענענענענענענענע קאַנען דאָ ווירענרעסעטע אויף איינע נייע אַדעע. זיאַ פּערברייטענע נאַמליך זיאַ מינינג. דאָס דער נייע- געהאַלשען קירכעפּירסט צוואַר אַן פּערלאַכטער דער יידישען רעליגיאָן אַבער קיין אַטאַטעמיט אַויס אַבזעצייגונגס-מיריע: אַנדערען אַויס פּערדירוס-דאַר- אַבער זיאַ דאָס ער זיינע יידישע אַבשאַטאַמטונג ניכט אַויס דער וועלט שאַפּען קאַננען. אויף איינע אַן אַויר דיעסבעצונליך נעריכטעט אַפּאַראַנע קאַנע- וואַרטעטע יעצט דער ערצישאַף. דאָס ער זיאַ- אַוואַכע האַבע זיך זיינע אַדער ערצישאַטאַמטונג צו שאַ- מען דאָ יא אַויך דאָ כריסטיליכע רעליגיאָן דערען דיעכט ער זיך נאַנצעס לעבען געווייט האַבע. פּאָן דער יידישען אַבשאַטאַמט. אַן דער אַטאַטעשטישען דערוועגונג (וייסט עס אין דער אַטאַטעזיאַ דעם ערצישאַפּט) האַבע אַך ניעמאַל שוויינענענענענע אונד דאָ אַננרופּעט דער אַטאַטעמיט האַלטע אַך ניכט דער נעריכטענען בעקאַננענע וועטצט.

(צור לאַנע דעם געפּייער-נע- שפּאַטעס). איינע בעקאַנדער אַנדערונג אין דער לאַנע ווערעטעס מיניסטער-מאַרקיט אַזט אין דיעזער אַבזעצונענען וואָכע ניכט איינעשטערענען: דאָ מילדען מאַכטען נור זענר מאַכטען איינרופּען און וויינען. דאָס אַטאַטעקאַט וואַר אַבער עבענפּאַללס נור מאַכטען: דאָס אַטאַטע קאַננען זיך דאָהער נישט בערויפּטען מיטאַטער וואַרדען פּיר גאַטסערע פּאַסען אויך איינע קרייער מעהר בעוילליכט. דער דיעזען מאַרק אַזט גענענענענענענע אויף אַך זעלבסט אַננעווענען. דאָ איין עקספּאַרט נאך דעם אויסלאַנדער ניכט עסיסטישע אונד אויך דאָ צווייג פּאָן דער אַדער גאַרניא פּאַס אַן איינע איינציג-דאָס האָבען. דאָ בעריכטע פּאַס דען אויסלאַנדישען מאַרקען לויטען און דען לעטצטען טאַנען מאַכט.

דיא רעקס אין פראנקרייך

אין דער נעכטריגען זיצונג דער פאריזער קאמיטע רינגען עס ווערדען איינמאל לעבדאט צו אבערזענענען מיליאָואַ בעשפראך דא מיט ליידינג דעם רוסישען גאטשאפ- בערעס וויר אויסווארטיגע בלאטטערן דא דען נא-

אטעס און אונדער אללער ברובס איינציערע. וועלך איין טאג וויר דאס וויי פאלל ערהאבענסער זאגענפראכט. . . דער מאן דער פרייהייט! הייסעט שווארצערש מארא: דער מאן דער פרייהייט! . . . ווען איין דער ארבע נא- טאן ערלעכט האלפט דיעזער ערלע מעשע דער פיר דא פרייהייט זאָ בענייטערע וואַר, מאַפּאַדעס ער איינער און- שטריקקעטע אונד עפּאַרלאַנגען נאַציאָן אַננעגאַרש האַט! ווער אַזט און אונטערעס פּאַסעלאַנדע קיין עפּאַרלאַ- טערי: ערוועדערטע אַוואַן געלאָזט זייצענער. ווער קאַנן זיך הייסע זיך רוסלאַנד רוסעס, ער זיאַ איין פּיייער טאַנ? זיאַ נאַמאַנדי! נאַפּאַן אַרייפּן אַזט אלס אָפּטער אים קאַש- פּאַס פּיר זיינע פּייערע געפּאַלען. בעוואַהרען וויר אַזט אַיי ערענעס אַננענעקען!

ענדע. דער אבמריניע אינד זיינע פערוארנטשאפט דיעזע האָאָמיטעקאָנאָסט ערצאָלונג בע- נונט שאָן אין נאַכטער נומערע.

מעשען אללע ליבען ווערען, ווי איינע איינע נראָסען פּאַסיליע . . . דער מאן דער פרייהייט! הייסעט מארא. הינע- ריסען פּאָן דער בענייטערונג אַוואַנס, דער לייכטערען אַטאַלישעס פּאַרפּאַר: זיאַ וואָהל, אַך זעהע אַוואַ קאַסען, דיעזען נראָסען טאַג . . . וויא איין פּאַרפּעס בליקע אַזט דאָ עקוואַט אונד מיר אַזט אלס האַלטע איינע נאַטליכע האַנד דען שליער הינוענענענענענע דער דאָ אויסזוכט אויף פּערנע אונד דאָך זאָ נאַהע טאַנע פּעריכטע. זיינע ברובס ווייסעט זיך, וואַהרענר זיאַ ער שפּראַך: זיינע איינע בליקעטען מיט איינעם זעהרענען אויסוואַר- אַן דאָ ווייסע . . . וואַר עס נור איין פּרייס, וואַס אַוואַן זאָה? . . . אונד ווערדע פּוהר ער פּאַרס מע ערהאַבענער שטימע:

געוויס. דאָס אונדערעס קאַנן ניכט עוונד זיינע בלייבען אויף ערען! ניכט עוונד קאַנן איין שקלאַווען-אָך דען נאַקען דער מענשהייט אַוואַשאַנגען. וויא איין לייכטערער בלייבן זאָ וויר דאָ נייע אָפּענבאַרונג קאַמען אונד דאָ ונקלע נאַכט דעס אַוואַטוישענען דער קענעשאַפּט, דעס אונדערעס איינען. דיעזע אָפּענבאַרונג וויר איינער דאָ ערע ציענען איינער מיין הייסעס רוסלאַנד, איינער דאָ נאַנע, נאַנע וועלע. דאָס לעצטע שפּאַק וויר צו ערנעשט ערהאַנגען אינר ניעמאַנר וויר עס מעהר וואַנען, אַזט דאָ דענקען צו אַננערוואַנען. אָ. וועלך איין טאַג וויר דאָס זיך, וועגן דער נייע

צוויי מאַטע שפּאַטער — דאָ אַרען שפּאַנען אַן אַפּליקע בליטען — זאַס אויף דיעזעלען מאַה-טאַג אַן דער ווילא און דעם האַגען-פּאַסטע אין גליקליכעס מענשע-טאַג: טאַר אונד אַוואַן. מיין ווייסע. פּרייער ווייב, זאַנע און ליינעס טאָ- נע אַוואַן צו דער זיך און אַזט שטייענענען טאַר. וויא גליקליך, וויא אונטערען גליקליך ביז אַך יעצט, דא אַך דער אַן איינע געננען קאַנן . . . אַללעס, אַללעס ערשיינט זיך אַזט אַרעוויסען לייכט . . . מיט שפּיללעך וועהמטא נעוועקע אַך דעם טרייען נאַס האַן, אויף דעסען טאַך — אַך! — זיך אונטער גליק אויפּבויס . . . שפּאַקען דאָ טהראַנע. דאָ דור אַזט אונד צושפּערע. זא אַזט עס ליינער אויף דיעזער וועלט: דער איינע טאַך אַזט דעם אַנדערען לעבען . . . אונד דאָך, וויר שפּייטען וויר דעם אַן איינע שפּאַנע, איין הערליכער טאג זיך, וואָ זיך דא

נפסעלט. פערשליכטען מיר צום וואַרמטען דאָנק, ווי אַלע זעהען אין דעם צאָרען ניכט נור דען האָרען שפּע דעם רענימענטע ניכט נור דען פּאַרנעהמטען קאָמפּאָרען, אַנדערש פּאַר אַללע דען טראַכער אלט- בעוואַהרטר פּאַר פּאַרנע אַלע אַיננעך באַנדע אונד אַינמאָר בעזעהונגען צו מינען ערליכטען פּאַרנענער דערען ערפּולונג און פּריווערע צייט פּריווערע וואַ פּריווערע רענימענטער אויף דעם שלאַכט- פּעלדע פּאַר דעם פּינע מיש אַהרעם בלוטע בוע- זיענעלטען, ערעבעט און איהר גלאַ אונד רופּען זיאַ אים פּאַללסטען העצען: זיינע מאַיע- טאַט דער צונג הורראַה!

(דער מונקאטשער ראכבינער פיר דאס טויזענד-יאַהריגע יובילאָם אונגאַרנס). אָ וואַ אַינס באַנצען לאַנדע טרופּט מאַן אויך אין מונקאטש יעצטש דעם פּאַפּט- סקעדע פּאַרבערשיטונגען צור פּינע און טויזענד- יאַהריגע בעשטאנדע דער אונגאַרישען נאַציאָן, עס ווירד נעפּלאַנט און דיעזער שטאָרט אַויס אַנלאַס דער נעפּלאַנטען יובעל-פּיער אין שטאָטליע פּרעהמטער צו ערליכטען, דאס פּראַזיראָרע דעם צור ערויכטונג אַינעם שטעקעטען נעבירעטען פּראַזיראָרע אַונג - וואַ מאַן דעם "Zaidé Híradó", שרייבט - אויך דען ערווירדונגען הערן אָבער- ראכבינער פּאַן מונקאטש הרב הנאון הוציק מיהר שלמה פּירא ניר, ערוכט, ער טאָ- נע דעם פּאַטריאָטישען פּראַזיראָרע ביי טרעטען אונד דענועלבען מיט זיינעם מאַסעבענדען אַינ- פּלוצע אונטערשטען, דער ערווירדונגען הער אָבערראכבינער האט הערף און דען בוינערמיס- טער דער שטאָרט מונקאטש אין אַהוראפּט שאַנעס פּאַן פּאַטריאָטישער בעניטערונג דורכ- וועקטע שרייבען נעריכטעט, אין וועלכע ער בע- דיערט דעם וואונשע דעם שטעקעטער אונטער- שטיצונגס- פּראַזיראָרע אַויס רעלינאָוען גינדען ניכט ענטפּרעכען צו קאָננען, דא אבער אויך אַר- ווייכט עס אין דעם שרייבען, פּאַן דעם פּאַטריאָ- טישען וואונשע בעזעלען בן, און דעם נאַסען פּיער אונטערעס הייסענעלעבעטען פּאַטערלאַנען, ביי אונס אין אַינער דער ווירדע דער נאַסען, ערלען אונטערענענדישן נאַציאָן ענטפּרעכענדען וויע בעמאנגען ווערדען: דא אויך פּערנער האַפּטע אונד אַיבערצייט דאפּאן בן, דאס אַיטער דער שטאָט- טיכע אונטערענענדישן נאַך אונדערע פּעסעטע אַויס דיעזעס אַנלאַסע און דא אַיטער קאָמטען ווערדען, ערליכע אַר מיר, צו דענועלבען, מינען בעשיידענען פּערדאָלמנטעסן ענטפּרעכענע, דא בעשיידענע

סומע פּאַן פּינפּציג גולדען מיט פּריווע בייזשטראַנען, (אין אַינציגער יודע אלס מיט- גלידע דעם קאָמיטאַט- אַויס שוויסעס.) אין ש- א- אַי אַהעלי פּאַנדען גיליך דא וואַלען אין דען קאָמיטאַט- אַויס שוויסעס, ביי אַדוועזע געלענענדיש וואַרדע אַינציגער יודע, אונד צוואַר אַינעס דער אַננענענעסען מיטלענער דער דאָרמינען אַרמאָיאָקסען אַיזר נעמינדע- הערר י"ש ווילנער, נעוואַהלט.

(וואַ אַבערדאָרנעטען- וואַ הל אין גראַס- טאַפּאַל טשאַני) נאָהס נעסערן אַי- נען רוינערען, ערליכע, אלס מאַן עס ערוואַרעט האַמטען, היעצו האַט דער ענטפּרעסע ליכער- לען קאָמפּידיאָטע סוליאָיאָקסען, פּאַן דער קאָנ- דאָט צוריק צו טרעטען, פּיעל בייזשטראַנען, אַינפּאַלע דיעזען ריקקערטעס וואַרדע בעלא רודניאָנסקי (דער צור אַפּפּאַזישען "אַציאָנאַל- פּאַרטייאַ" נעפּאַרט) אַינשטימט צום אַבער- נעמען נעוואַהלט.

(דאס נעזעטן אַיבער דא ציוויל- מאַטריקעל), נעסערן נאכטיטאנס פּאַנד אַי- סע- דאמטע דעם מינכטערפּראַזיראָרעס אַיזר מינס- טער, ראַהט שטאַטמאַ, אין וועלכעס אַי ענדנולמטע רעוויזיאָן דעם נעזעטעס אַיבער דא שטאַטליכע מאַטריקעל- פּריוונג פּאַרנעקאָממען וואַרדע, עס הייסט, דאס דיעזער נעזעטע- עטוואַרף באלד אַי- אַבערדעטענענדישע צור פּערדאָלונג געלאַנגען ווערדען.

(אין בעריהמטער געלע אַיטער גענען דען אַנטיסעמיטיסמוס), אין אַינעם זאָבען פּראַפּענעלעכטען שרייבען דעם בעריהמ- טען ווייטשען רעכטסעלעוהיטען פּראַפּעסאָר גייטס ווירד דער אַנטיסעמיטיסמוס אלס דע- נוג- ציאַענט געטוהן אונד וואַהניזן בעצייכעט, (פּער אונטרייאָונג פּאַן פּאַסט- זע- נען), אַויס טאַראַזאַל שרייבט אַינס אַי- אַכאַנגענט אונטערעס געלעטע, הערר ע' וויע בעריהמטער, דאס דאָרט אין לעזטערער צייט ווי- פּינ געלד- זענדינגען אַינס פּאַפּט- אַמטע צו פּער- שווינדען פּעלענטען, גיליך אַננעט פּיר אַינען ברודער אין טאַראַזאַל אין אויף 50 גולדען לויטערדער געלד- בריעף אן, דער אַרעכטע ערשינען אַינס פּאַפּט- אַמטע וואַ אַיזע דער געלד- בריעף אַיננעגאָרניט וואַרדע, אַלע דער דאָן דאס קופּערט אָפּטעטע וואַר דאָזעלכע - לעער, ער נינג צום פּאַפּט- אַמטע צוריק, וואַ אַיזע דער פּאַסטיטער אַינע פּינפּצינער- באַקאָנטע מיט דעם בעמערקען אַיבער-

נאב דאס ער דענועלבע פּאַללען אַלעס, אין וואַר- הייט אבער וואַר דער געלדבריעף פּאַן דער פּרואַ פּאַסט- מיטטערן אָפּטעטען זיינעס אַינזאַלעס ענטלעכער אונד דאָן וויעדער געשלאַסען וואַ- דען, וואַ אַיננעלויטעטע אונטערזוכונג האַט פּאַל- גענעטע דענענען: דער פּאַסטיטער לעיען אַפּט אַינס אַמטע פּאַן זיינער נאַטשן פּערטרעטען וועלכע ביינאָדע יעדע נאָך טאַראַזאַל געלאַנגט זע- דונג געפּאַפּטע האַט, זיאַ האַט אויך שאָן דא פּער- אונטרייאָונגען אַיננעטשאַנדען, דא פּאַמיליע האַט זיך בערייט קלייאַרט דען שאַרען צו ערזעטען, דער פּאַסטיטער האַמטע קיינע אונטונג דאַפּאַן, זיך וועלכער וויען אַיזר זיינע נאַטשן פּערטרעטען האַט.

(האַהעס אלטער), אין געוויאָרק אַז- פּאַר קורצע אַינע ייזשע פּרואַ אַינס האָהען אַ- טער פּאַן 181 יאָרען געשטאַרבען, דא פּערטאַר- בענע וואַר אין רוסלאַנד געבאָרען אונד מוסקע דיעזעס לאַנד ווענען דער יודענפּערפּאַלונגען פּער- לאַסען, זיאַ ראַפּטע אַיזער האַבע צוזאַממען אונד וואַנערטעטע מיט אַיזערע פּאַמיליע נאָך אַמע- ריקאַ אַויס, זיאַ שטאַרב אין דען אַרמען אַיזער 78 יאָרען אַלמען מאַכטע אונד הינעפּעלעס פּיעלע ענקעל אונד אור- ענקעל.

(טאַדעס פּאַל), מאַן שרייבט אַיזער עוואַ 24 יאָננע: דער ווענען זיינעס בייזערען כאַראַק- טערס אַללענעמין נעכטעטע שפּע דער פּרואַ מא- לאַמאָן ווערנער אונד זאַהנע' הערר סאַלאַמאָן ווערנער, קאַננענענאַיאָנס- מיטלענער דעם הר- גיאַרע, קאָמיטאַט אונד לאַנגיאַהריגער פּראַזיר- דער היעזען אַיזר, קליינענענדישע אַיזע אַינס אל- טער פּאַן 70 יאָרען געשטאַרבען, הייסע וואַרדע ער אַיננער געבאַהמטע אַינזאַמטע זאַמטלי- כער שרייבען דער בעפּאַלערונג וואַ אויך מערער- רער דעפּוטאַציאָנען אַיזע דער אומגענענער, צו גראַבע געטראַנען, און דער באַרער היעלש הערר אָבער- ראב- גינער וועל- דיאָשי דעם פּערבליכענען אַיננע ערזייפּענדען נאַכאָרף.

(האַכוואַסער), אַויס דער בעלזשינע הייפּטשטאָרט ברייסעל ווירד געמלעט, דאס אַינס באַנצען לאַנדע דאס האָבאָואַסער שרעקקליכע פּערזויסונגען אַנריכטעט, דא שטאַרטע טורנאָה נאָכער אונד ליטשיך זינד פּאַסט פּאַללשטאַנדי אונטער אַסעסער, אין אַינער נעמינדען וואַרדען 27 פּאַמיליען אין דער נאכט פּלאַטצליך פּאַן דער האַכ- פּלוטה אַיבערראַשט זיאַ און זיאַ מיט שווע- רער מוחע אַיזר נאַקפּעס לעבען רעטטען קאַנ- טען, - אין ליטשיך זינד מערערערע נעבידע אַיננע- שטוסער פּאַנע צו אַוואַן . . . האַם קאַננען דיעזע נאכ- ריכט זיין? . . . האַם קאַננען ער אַיזר זינגען וואַל- לען . . .

אונד דא וואַ אַיזר עס אלס אָב אין הייסלישע פּיער פּאַן אַיזע וואַ אַינזשאַפּט, אלס אָב זיאַ אין זינגען בליקען אַינע גיאָסע, בעלזשקענע געשאַפּטע לעטן ווירדען.

אויבער אַינע דאנגען טיעף אין זיין הערן אין אונד אַיזער ליפּטען פּאַסעטען וואַ אונטערענענדישע פּאַסע: סאַטאַליס? . . . סאַטאַליס? . . . ער אַיזע פּאַטאַ! האַסען אַיזר זינגען בליקען . . . ער אַיזע פּאַטאַ! האַסען זיין מונד . . .

אונד מיט דער האַר זיינע ער נאָך דעם בליקען פּאַן וואַ אונטערענענדישע פּאַן געשו אונד פּעדיש, סאַטאַליס אַיזר כּרודיע אַיזר- צו וועטע . . . אַיזר וועלנער אַיזשע . . .

אין שרייאַ, און דעם זיך אַללע לידען אַינעס געקלאַנגען מענטשען הערענען אין היכענער פּריווע לוי- טען . . .

אונד אין ווענען טעקערען לאַנגע זיך כּרודיע אונד שוועטע אַם האַלע, אונד גיחאָר דען אַיזער רעוועמאַטע אַפּטע אַום זיאַ הערס אונד קלאַפּטע זיאַ אַיזר קינד אין דא האַנדע, דאָסוּ מאַן דא סאַטאַליס ניכט זעהן זאָללע, דא אַיזע דא באַקקען ליפּטען.

פּאַילעטאָן

זען: אַיזער צאָרע האַר צעטערע זיכליך, אַיזעס זיאַ אַיזער בליקען וועדער זענען פּעסעטע: אָ, אַוואַן, גלייכע זיאַ מיר, אַך האַבע זיאַ ניכט קאָננען וואַלען . . . אַך האַבע זיאַ ניכט קאָננען וואַלען.

אַך ווייס אַך פּוהלע דאס פּריוועס מאַרען? פּוה אַוואַן ערענעס פּאַרם, אַבער אין מיר אונטערקאַננעט, געדיש- ניכטפּאַלעס עשוואס דאַנגט זיך צושינען מיך אונד זיאַ, דאס אַך קענען לעבען הייל קענען מוס, זיאַ לעבען אַינען אַדערן מאַר?

גין . . . גין! פּאַנען זיאַ ניכט, אַוואַן . . . עס אַזש אַינע הילענע פּליכט, דא אַך נענען עמאָדקע ערלי- לע, אַינע פּליכט, דיעזען פּערלעצונג אַך ערעלשען הערן אויף ערדיק פּאַרטייל פּעוואַונגען מיטשע . . . אָ! היי- נען זיאַ ניכט אין מיך, אַוואַן . . . פּאַנען זיאַ מיך ניכט! זאַמעס פּאַלל שטענעליכטער פּעלענענדיש האַט מאַד- כען, אַללע קלאַפּטע צוזאַמענגעהערע, אַם פּעסע צו בליבען.

גוס אַלאַ, מאַר! געשענעטע אַוואַן מיט טריכער ענטפּאַנגען, אַיזר ווילען געשען . . . אַך ווירד מיר דער גינד מינעס אַנזליקען עויד אין ראַהווען בליבען . . . וויר ווערדען שרייבן זינען אַיזער, אַבער בעפּאַך אַך גע- הן, וויל אַך זינען אַיזער גליקעס זיין, מאַר, דא- מיט אַך אין ליכענס אַדערקען געשעטע אויף דען זען . . . מאַר, לעבעס, שוויינעס מאַרען - פּריווע זיאַ זיך . . . אַך האַבע אַיזען אַינע הערליכע נאכטיס- מיטשוויליקען.

מאַר ערדיק אַיזר שטענע- ערליכעס אַפּלישן אין

פּאַילעטאָן

דער צאָר אין אַננסט אונד פּורכט? (האַסאן אַויס דעם הייטען לעבען רוסלאַנד.)

נאָך אַינעס דאַסאן פּאַן לעפּ אַ פּאַרנע אַר (שלוס.)

אַוואַן שרייבט לאנגעס אויף דאס אין זינגען פּער- זענענע מאַרען צו אונד זאַנטע, אלס ער פּאַך אַיזר שטאַנד, לויט:

מאַר! מוהיד מאַר!

מאַר קאַננען בייא דעם קלאַנגע דיעזער שטוסע צוזאַמען, אַיזער קאַננען שטאַלערען אַינען שווינע בע- גליקע אונד ערשערקטע צולייך אין דא האַדע אונד דאָן, וואַ אונטערדע, שפּאַך זיאַ:

וואַ . . . זיאַ וויר עס, אַוואַן?

וואַוואַל, אַך בן עס, דעסען גענעוואַסע זיאַ אין דער לעטטען צייט אָ זאַנאם אַינען מיטשען ווען אַך זיאַ ניכט און זעהר, אָ אונטערליך לעבען ווירדען, ערווירעטע אַוואַן געלאָזט מיט ליידיגעשאַפּטליכע עס- פּריוונג.

מאַר וואַר נאָך בליבען נעוואַרדען, אלס דא געווע- (* גיאַ אַינערעטערע אַבאַנגענען ערזאַלען אַי וואַיש דען אַפּאַנא דיעזער ערזאַלע.)